

VRTEC ŠENTVID
Ulica pregnancev 6
Ljubljana Šentvid

GOVORILNE URE

POGOVORI S STARŠI O OTROKU

Gradivo za strokovne delavke in delavce

Gradivo je pripravila:

Mija Koderman, **svetovalna delavka**

v sodelovanju z delovno skupino v sestavi:

- ◆ Alenka Končar,
- ◆ Tatjana Kočar,
- ◆ Damjana Zupanc,
- ◆ Irena Matijevič,
- ◆ Katja Zalar,
- ◆ Urška Kljun,
- ◆ Špela Bizovičar,
- ◆ Irena Cvek,
- ◆ Mateja Štih in

Jožica Pantar, **ravnateljica**

Vsebina

1	Podlage za sodelovanje s starši v dokumentih	3
1.1	Kurikulum za vrtce	3
1.2	Kodeks etičnega ravnanja za vrtce	3
1.3	Dokumenti Vrtca Šentvid	3
2	Namen pogovorov s starši	4
3	Vabilo na pogovor	6
4	Priprava na pogovor	7
5	Sodelovanje pri pogovoru	7
6	Začetek in zaključek pogovora	7
7	Vsebina pogovora	8
7.1	Področja spremljanja otroka in pogovora s starši	9
7.1.1	Vsakodnevne dejavnosti – sodelovanje, samostojnost, počutje	9
7.1.2	Odnosi z otroki	9
7.1.3	Igra	9
7.1.4	Odnosi z odraslimi	9
7.1.5	Počutje otroka, doživljanje in izražanje čustev, temperament in osebnost	10
7.1.6	Govorni razvoj, besedno razumevanje in izražanje	10
7.1.7	Sodelovanje v dejavnostih	10
7.1.8	Vprašanja za starše	11
8	Osnovna pravila, napotki, usmeritve	12
9	Literatura, ki je lahko v pomoč pri pripravi na pogovore	13

Zahvala

Izdal:

Vrtec Šentvid

Zanj:

Jožica Pantar

Pripravila:

Mija Koderman

Oblikovanje:

Narobe Studio d.o.o., Ljubljana

Ljubljana, 2011

1 - PODLAGE ZA SODELOVANJE S STARŠI V DOKUMENTIH

1.1. - Kurikulum za vrtce

Vsebine Kurikula za vrtce, ki se dotikajo sodelovanja s starši in razgovorov o otroku:

- ▶ Eden od ciljev Kurikula za vrtce (str. 10)
 - ◆ izboljšanje informiranja in sodelovanja s starši.
 - Eno od načel (str. 15)
 - ◆ načelo sodelovanja s starši;
 - ◆ alineji v okviru tega načela:
 - ◆ starši imajo pravico do sprotne izmenjave informacij in poglobljenega razgovora o otroku z vzgojiteljem in pomočnikom, s svetovalno službo,
 - ◆ pri stiku s starši je potrebno spoštovati zasebno sfero družin, njihovo kulturo, identiteto, jezik, svetovni nazor, vrednote, prepričanja, stališča, navade in običaje, dosledno upoštevati njihovo pravico do zasebnosti in varstva osebnih podatkov.
- ▶ Podpoglavje v okviru poglavja Otrok v vrtcu (str. 24)
 - ◆ 3.5 Sodelovanje s starši
 - Povzeto iz vsebine poglavja: sodelovanje kot pomemben vidik kakovosti predšolske vzgoje, ki prispeva k ustreznemu dopolnjevanju družinske in institucionalne vzgoje; zelo pomembna delitev odgovornosti in različnih pristojnosti; ne posegati v sfero zasebnosti; meje soodločanja staršev, ki ne smejo posegati v strokovnost institucije.

1.2 - Kodeks etičnega ravnanja za vrtce

Druga točka: Odgovornost pedagoških, vodilnih in svetovalnih delavcev in delavk do

staršev in družine.

- ▶ Vrednota 5: Spoštovanje in upoštevanje staršev kot primarnih skrbnikov, ki nosijo glavno odgovornost za otrokovo vzgojo in razvoj (odprt dialog, možnost soodločanja, upoštevanje prepričanj, nazorov glede vzgoje, opažanj in spoznanj staršev o otroku, prisluhnemo pripombam, prizadevamo doseči soglasje).
- ▶ V6: Pravica staršev do obveščenosti o programu vrtca in aktivnega sodelovanja v njem.
- ▶ V7: Strokovna pomoč staršem pri vzgoji njihovega otroka (seznanjanje staršev s spoznanji stroke, ozaveščanje o pomenu ustreznega vzgojnega ravnanja, stalno posredujemo opažanja o razvoju in dosežkih njihovega otroka ter jim pomagamo, da spoznajo in razumejo svojega otroka v vsej njegovi enkratnosti).
- ▶ V8: Spoštovanje zasebnosti družine (z informacijami o otroku in družini, ki nam jih otroci in starši zaupajo, ravnamo odgovorno in jih ohranjamo zaupne).

1.3 - Dokumenti Vrtca Šentvid

- ▶ Ena od vrednot Vrtca Šentvid: odprtost in sodelovanje.
- ▶ Letni delovni načrt Vrtca Šentvid:
 - ◆ Eden od razvojnih ciljev vrtca: Dvig kakovosti sodelovanja med vrtcem in družino (kakovostno informiranje staršev, poglobljeni pogovori o otroku na govorilnih urah, spodbujanje odprte komunikacije, sodelovanja in zaupanja med zaposlenimi in starši ...).
 - ◆ Program sodelovanja s starši: ... mesečne govorilne ure za poglobljene pogovore o otroku (o počutju, sodelovanju, razvoju).
- ▶ Letni načrti dela oddelkov:
 - ◆ V načrt vključiti govorilne ure, določiti stalen mesečni termin, izpostaviti pričakovanje, da se starši udeležijo razgovora enkrat oziroma dvakrat letno (po potrebi pogosteje).

2 - Namen pogovorov s starši

Za ustrežno vsebino in način pogovora je zelo pomembno, da se zavedamo, zakaj so pogovori sploh pomembni, kakšen je namen pogovorov.

Neposredni in posredni cilji, ki jih želimo v pogovoru doseči:

- ▶ Vzpostavitev dobrega odnosa s starši za uspešno sodelovanje
- ▶ Medsebojno informiranje o otroku (o otrokovem počutju in razvoju ...)
 - ◆ Staršem pomagamo dopolniti njihovo sliko o otroku – z informiranjem o njegovem počutju in sodelovanju v vrtcu, doseganju ciljev, razvoju. Za starše je izredno dragoceno, da jim je posredovan pogled strokovnih delavk v skupini, ki spremljata otroka pomemben del dneva in v situacijah, ki so prisotne samo v vrtcu.
 - ◆ Strokovni delavki pridobita dodatne informacije o otroku in družini, ki so v pomoč pri delu z otrokom (boljše razumevanje otroka, ustrežnejše odzivanje na otrokove stiske ...).
- ▶ Vzpostavljane zaupanja do vrtca s strani staršev
 - ◆ Starši pridobijo boljši vpogled v delo v vrtcu in razmišljanje ter odnos vzgojiteljice in pomočnice.
 - ◆ Da pridobimo zaupanje staršev je pomembno, da v komunikaciji začutijo, da nam je otrok pomemben, da smo pozorni na njegovo počutje, da spremljamo in spodbujamo njegov razvoj, da smo mu naklonjeni, da opazimo njegova močna področja in napredek, da razmišljamo o primernih spodbudah ...
 - ◆ Za starše je pomembna možnost, da izrazijo svoje dvome, strahove, stališča, pričakovanja ... brez občutka, da jih zavračamo oziroma so nam odveč.
 - ◆ Dopolnjevanje družinske in vrtčevske vzgoje,

kontinuiteta vzgojnih vplivov

- ◆ Izmenjava pristopov in mnenj glede vzgoje: kaj nam je pri vzgoji pomembno, kako spodbujamo razvoj, na kaj se osredotočamo, kateri cilji so v ospredju. S tem, ko starše seznanimo, katere cilje imamo v ospredju v vrtcu in kako pristopamo, lahko spodbudimo njihovo sodelovalnost. Mogoče bodo poskusili podobno doma, razmislili o lastnih vzgojnih pristopih ... Velja lahko tudi obratno, ko nam starši povedo o svojih prioritetah in vrednotah pri vzgoji.
- ◆ Medsebojno ozaveščanje o vzgojnem pristopu in vedenju oziroma ravnanjih otroka (npr. otrok izraža stiske iz vrtca doma ali obratno).
- ◆ Usklajevanje, dogovarjanje, kaj predlagamo eden drugemu, kaj svetujemo, kakšna ravnanja bi bila dobrodošla. Pri tem je pomembna zelo velika previdnost, da ne pride do neupravičenega poseganja. Ta namen naj se dosega na blag način brez siljenja, prepričevanja, postavljanja zahtev, izražanja neodobravanja drugi strani, analiziranja, pokroviteljstva. Velik pomen ima že sam pogovor in izmenjava pogledov.
- ▶ Podpora staršem v njihovi vzgojni vlogi
 - ◆ Potrditev staršev in njihove vloge
 - ◆ Zelo pozorno je treba paziti, da s tem, kar staršem povemo, in načinom, kako to povemo, ne dajemo vtisa, da je naše mnenje o njih kot starših slabo, da menimo, da slabo opravljajo svojo starševsko vlogo. Kadar starši vidijo stvari zelo negativno, jim pomagamo videti tudi pozitivno pri otroku in pri njih kot starših.
 - ◆ Nasveti staršem
 - ◆ Starši pogosto želijo in cenijo nasvete vzgojiteljic glede družinskih vzgojnih dilem. Temu se ni možno popolnoma izogniti in staršem je lahko v precejšnji pomoč, vendar pa je pomembno, da glavni poudarek ostane na pogovoru o otroku v vrtcu.
 - ◆ Kadar starši izrazijo težave, ki jih imajo pri

vzgoji svojega otroka (ali celo druge osebne in družinske težave) in prosijo za vzgojne nasvete, je dobro upoštevati naslednje:

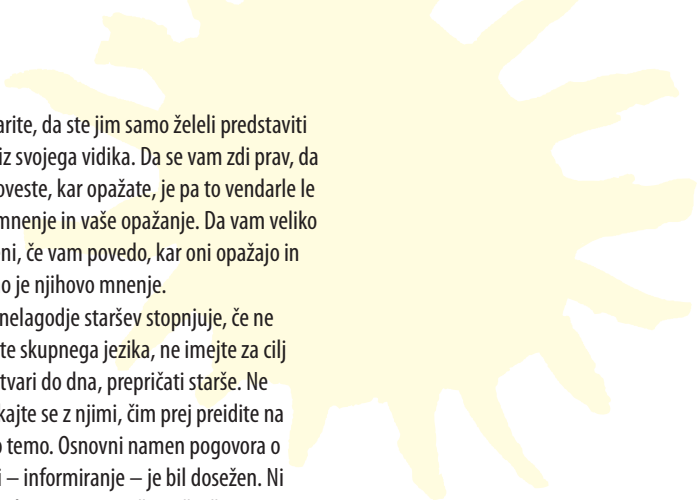
- dati staršem sicer možnost, da izrazijo svoje težave, vendar paziti, da se pri tem ne zapletemo preveč in da upoštevamo meje svojih kompetenc,
- izraziti empatijo – npr. to mora biti pa za vsa zelo naporno, če sta si otroka stalno v laseh / če imate vsak večer borbe z odhodom v posteljo / če nimate sodelovanja partnerja pri vaših vzgojnih prizadevanjih ...,
- povedati, kako se otrok odziva v podobnih kontekstih v vrtcu (npr. tudi v vrtcu opažamo, da ima zelo močno voljo ...),
- če izrecno prosijo za nasvet, lahko odgovorite v smislu "nisem sicer strokovnjakinja za svetovanje o družinski vzgoji, lahko pa povem, kako k podobnim stvarem pristopamo v vrtcu" ali "lahko vam povem svoj pogled iz lastnih starševskih izkušenj",
- izogibati se direktivam v smislu: naredite tako in tako ..., vi morate to in to ...,
- če že svetujete, dajte v smislu: mogoče lahko poskusite tako in tako, meni se zdi pri vzgoji pomembno, da ...,
- staršem lahko svetujemo kakšno literaturo, svetovanje, šolo za starše ..., v primeru večjih težav, pa jih vsekakor spodbudimo, da poiščejo strokovno pomoč.

V posameznih primerih stopita v ospredje še naslednja "težavnejša" namena pogovora.

- ▶ Reševanje nesoglasij, sporov, izražanje nezadovoljstva, pričakovanj ... (v pričujočem gradivu ta vidik posebej ne obravnavamo).
- ▶ Pogovor o posebnostih v vedenju in odzivanju otroka oziroma posebnostih v razvoju
 - ◆ Kadar opažamo posebnosti, ki jih starši sami ne izpostavijo, je prav, da jih omenimo in se o tem pogovorimo s starši. Upravičen je občutek staršev otroka, pri katerem se v šoli izrazijo določene

težave, v smislu "v vrtcu nas pa nikoli niste opozorili na te težave, vedno je bilo vse v redu ...". Dolžnost strokovnih delavcev vrtca je, da staršu povedo, če opazijo kaj izstopajočega.

- ◆ Namen pogovora o zaznanih posebnostih:
 - informirati starše (sami vidijo otroka skozi svoja "rožnata" očala, nimajo pravega vpogleda, kako otrok funkcionira v vrtcu, nimajo vpogleda v primerjavo z vrstniki, tako kot v vrtcu),
 - osvetliti težavo z več zornih kotov, kar nam bo v pomoč pri naših odzivih v prihodnje,
 - zaželeno je, da pridemo do nekega soglasja oziroma dogovora o reševanju.
- ◆ Zelo pomemben je strokovni pristop, ker lahko hitro pride do nesoglasja, ogroženosti z ene ali druge strani, prelaganja odgovornosti ...
- ◆ Glavna teža pogovora mora biti na pozitivnih vidikih.
- ◆ Ne naštevajmo preveč težav, izpostavimo le eno, ki je posebej pomembna.
- ◆ Ne problematizirajmo, ne stopnjujmo težave, temveč normalizirajmo: npr. to se včasih dogaja, to je precej značilno za razvoj v tem obdobju, se mi zdi da je pri vašem otroku pa še posebej izraženo, mogoče je dobro, da smo malo bolj pozorni ...
- ◆ Pazimo, da starši ne dobijo občutka, da menimo, da je z otrokom »vse« narobe, da nam je odveč, da so oni slabi starši.
- ◆ Ne prelagajmo odgovornosti na starše v smislu "Z otrokom imamo težave pri tem in tem. Naredite kaj, da se to uredi."
- ◆ Starši naj čutijo, da govorimo iz skrbi za otroka, da smo mu naklonjeni, da se trudimo zanj.
- ◆ V primeru obrambne reakcije s strani staršev (npr. doma pa s tem nimamo težav ...):
 - Ne pokažite nejevere. Raje recite npr.: zanimivo, ja včasih se otroci v različnih okoljih različno odzivajo. Nato kaj več povprašajte, kako pristopajo doma.

-
- Poudarite, da ste jim samo želeli predstaviti stvar iz svojega vidika. Da se vam zdi prav, da jim poveste, kar opažate, je pa to vendarle le vaše mnenje in vaše opažanje. Da vam veliko pomeni, če vam povedo, kar oni opažajo in kakšno je njihovo mnenje.
 - Če se nelagodje staršev stopnjuje, če ne najdete skupnega jezika, ne imejte za cilj priti stvari do dna, prepričati starše. Ne prerekajte se z njimi, čim prej preidite na drugo temo. Osnovni namen pogovora o težavi – informiranje – je bil dosežen. Ni vaša naloga niti ni v vaši moči učiti oziroma vzgajati starše, temveč jih informirati in se z njimi pogovarjati.
 - ◆ Če gre za težave, ki zahtevajo ukrepanje, starši pa ne pokažejo nikakršne sodelovalnosti, se pogovorite s svetovalno delavko o skupnih nadaljnjih korakih.

Namen pogovorov ni:

- ▶ popravljanje domače vzgoje,
- ▶ postavljanje zahtev iz ene ali druge strani,
- ▶ zasliševanje ene ali druge strani,
- ▶ postavljanje ene ali druge strani na zagovor,
- ▶ “terapija” za starše, družinsko svetovanje, predelovanje stisk staršev,
- ▶ podajanje ocene otrokovega razvoja (kar ne pomeni, da se ne pogovarjamo o otrokovem odzivanju, ravnanju in s tem tudi o razvoju, vendar ne s psihološkega vidika – izhajamo iz pedagoškega vidika oziroma otrokovega doseganja ciljev, vključevanja v socialno skupino, odzivanja ...).

3 – Vabilo na pogovor

- ▶ Na roditeljskem sestanku:
 - ◆ informiramo o stalnem mesečnem terminu za govorilne ure (objava tudi na spletni strani),
 - ◆ na kratko predstavimo govorilne ure in povabimo k udeležbi,
 - ◆ predstavimo pričakovano pogostost udeležbe (npr. enkrat do dvakrat v šolskem letu),
 - ◆ se pogovorimo o vsakodnevni izmenjavi informacij in omejitvah pri tem.
- ▶ Vabilo, prijave:
 - ◆ vsak mesec na oglasni deski pisno vabilo na govorilne ure s ponujenimi termini (lahko tudi po elektronski poti),
 - ◆ prijava strokovni delavki v oddelku, ki starša vpiše na seznam (in označi zaseden termin na oglasni deski),
 - ◆ poskrbeti za možnost udeležbe za vse starše (zabeležiti tiste, ki se zaradi kasnejših prihodov ne uspejo pravočasno vpisati na seznam, in jim dati prednost pri naslednjih govorilnih urah oziroma razpisati dodaten termin; pri večjem interesu dati prednost tistim, ki se že dlje časa niso udeležili razgovora),
 - ◆ ob prijavi lahko starše vprašamo, če jih kaj še posebej zanimajo, če imajo kakšna vprašanja.
- ▶ V pogovoru vsakodnevno “med vrati” damo staršem samo kratke informacije, če je kaj posebnega. Če starši pričakujejo več, jim vljudno povemo, da se moramo sedaj posvetiti otrokom, in jih hkrati povabimo na govorilno uro. Če gre za kaj nujnega, se dogovorimo za izredno govorilno uro.
- ▶ Vendarle pa tudi izkoristimo prilike, ko okoliščine dopuščajo (npr. kadar je ob prihodu ali odhodu malo otrok v skupini), da staršu ponudimo kakšno pozitivno informacijo, spodbudo, utrinek iz tekočega dne. Npr. Danes smo ustvarjali z glino in vaša Maja je bila prav navdušena. Neverjetno dolgo je vztrajala v ustvarjanju. Poglejte ta krasen

izdelek.

- ▶ Pomemben je naš pristop do govorilnih ur. Staršem ne dajamo vtisa, da so govorilne ure namenjene samo reševanju večjih problemov in težav, ne govorimo jim, da se govorilne ure ni potrebno udeležiti, ker ni nič posebnega ali novega.
- ▶ Načrtujemo okvirno 20 minut pogovora, za rezervo pa starše naročimo na pol ure. Za starše, ki se pogosto udeležujejo govorilnih ur, lahko načrtujemo manj časa, pri mlajših in na novo vključenih otrocih pa je dobro načrtovati nekoliko več časa.

4 - Priprava na pogovor

Osnovni pogoj za kvalitetne razgovore s starši je spremljanje in dokumentiranje otrokovega razvoja in učenja (zapisi otrokovih idej, vprašanj, anekdotski zapisi dogodkov in otrokovega vedenja v različnih okoliščinah, izdelki otrok, fotografije, video in avdio posnetki).

Priprava na pogovor:

- ▶ pregled zbrane dokumentacije, zapiskov iz opazovanja otroka ...,
- ▶ pregled priprav in evalvacij – razmislek, kako gre otroku v okviru tekočih dejavnosti in ciljev v skupini,
- ▶ pregled priprave in beležk z zadnjega pogovora s starši,
- ▶ razmislek o vsebini pogovora,
- ▶ zapis ključnih točk pogovora,
 - ◆ čim več alinej o pozitivnih vidikih,
 - ◆ posebej skrbno je potrebno razmisliti, kako predstaviti kakšno težavo,
 - ◆ izbor izdelkov in dokumentacije za prikaz staršem,
 - ◆ razgovor s sodelavko v oddelku, po potrebi svetovalno delavko.

5 - Sodelovanje pri pogovoru

Za pripravo in izvedbo govorilnih ur je odgovorna vzgojiteljica. Pri pripravi na pogovor in samem pogovoru sodeluje tudi pomočnica vzgojiteljice, kar je zelo pomembno z vidika kvalitete dela, medsebojne informiranosti, dobrega odnosa, pomembnosti vloge pomočnice vzgojiteljice, lažjega vsakodnevnega komuniciranja s starši, osvetlitve otrokovega počutja, sodelovanja in razvoja z več vidikov ...

6 - Začetek in zaključek pogovora

- ▶ Pred pogovorom na hitro preletimo zapiske. Če nas čaka posebej zahteven pogovor, si pred pogovorom vzamemo trenutek, zadihamo, se osredotočimo na svoje počutje in čustva. Že samo zavedanje čustev lahko pripomore k zmanjšanju negativnih vplivov čustev na strokovno vodenje pogovora.
- ▶ Starša sprejmemo pri vratih in ga pospremimo k mizi (bolje kot da pričakamo, da vstopi sam ...). Če imamo naročenih več staršev enega za drugim, lahko naslednjega starša pozdravimo in ga prosimo za trenutek.
- ▶ Pogovor začnemo s čim pozitivnim, zahvalimo se za prihod, omenimo kakšen simpatičen utrinek iz današnjega dne, izpostavimo kaj pozitivnega pri otroku ...
- ▶ Srečanje časovno opredelimo, povemo, do kdaj bo trajal pogovor.
- ▶ Predstavimo okvirno vsebino srečanja, po možnosti jo navežemo na vsebino prejšnjega in na to, kar so starši izpostavili že ob prijavi na pogovor. Vprašamo jih, če želijo, da se dotaknemo še kakšne točke ali čemu naj damo poudarek.
- ▶ Starše povabimo, da se vključujejo z vprašanji in mnenji že tekom pogovora. Če so se vmes bolj malo vključevali, jih na koncu še posebej spodbudimo k besedi.
- ▶ Za zaključek morda še kakšna pozitivna anekdotica ali pohvala otroka.
- ▶ Skrbimo, da se držimo časovnega okvira. Še posebej moramo paziti, da ne pustimo naslednjih naročenih staršev dolgo čakati. Če so v pogovoru ostala določena pomembna vprašanja še odprta, se po potrebi dogovorimo za nadaljevanje pogovora v kratkem.
- ▶ Primer, kako lahko zaključimo pogovor: "Za danes je naš čas na žalost potekel. Toda preden odidete, bi rad vedel, ali vam še kaj leži na srcu, o čemer

se lahko pogovorimo morda kdaj drugič?" (Juul & Jensen, s. 242).

- ▶ S starši se okvirno dogovorimo, kdaj naj se spet zglasijo na govorilni uri; poudarimo, da se lahko oglasijo tudi prej, če se jim bo zdelo potrebno oziroma jih bomo mi po potrebi posebej povabili.
- ▶ Zahvalimo se za pogovor.
- ▶ Po pogovoru je dobro takoj označiti obravnavane točke in vsebine, ki so ostale odprte, ter zabeležiti morebitne opombe, ki nam bodo v pomoč v prihodnje.

7 - Vsebina pogovora

Vsebina pogovorov izhaja predvsem iz tekočih dejavnosti v vrtcu (kaj se v zadnjem času dogaja v oddelku, kakšne dejavnosti potekajo, kako se otrok vključuje, kako mu gre ...) in se preko tega dotaknemo področij razvoja. Oporno gradivo pri pripravi na pogovor so poleg dokumentacije za otroka tudi letni načrt dela oddelka ter vsebinske priprave in evalvacije.

Pri vsakem področju, ki se ga v pogovoru dotaknemo, je dobro staršu posredovati širši kontekst in hkrati specifiko za otroka:

- ▶ kako je splošno v skupini na tem področju (katere cilje imamo, kako jih skupina dosega ...),
- ▶ kako je z njihovim otrokom,
- ▶ opisati kakšen konkreten dogodek, anekdoto, utrinek ..., pokazati staršu kakšen izdelek, fotografijo ...
- ▶ če je pri otroku kakšno posebno odstopanje: kako glede na to pristopamo, kakšen poseben cilj imamo zanj v ospredju (ne samo pri težavah, tudi pri kakšnih močnih področjih),
- ▶ kako starši vidijo otroka, kako je na tem področju doma ...

Na naslednjih straneh so za pomoč pri pripravi na pogovor zbrane možne vsebine pogovora po področjih. Pri pogovoru se osredotočimo na posamezne izbrane točke, hkrati pa je pomembno, da se tekom več pogovorov staršem posreduje čim bolj celostna slika o otroku v vrtcu.

V pogovoru je posebej pomembno izpostaviti:

- ▶ močna področja in področja posebnega zanimanja, ki jih opažamo pri otroku,
- ▶ šibkejša področja, področja, kjer se nam zdi potrebno nameniti posebno pozornost.

7.1 – Področja spremljanja otroka in pogovora s starši

1.1.1 – Vsakodnevne dejavnosti – sodelovanje, samostojnost, počutje

- ▶ jutranji sprejem – kako se poslovli od staršev, kakšnega razpoloženja je običajno ob prihodu, kako je sprejet, s čim se zaposli ...
- ▶ skrb zase – samostojnost na stranišču, pri umivanju, oblačenju, pospravljanju, koliko pomoči oziroma nadzora potrebuje, skrb za svoje stvari, nega pri mlajših, prehod iz pleničk ...
- ▶ prehrana – priprava na obroke, samostojnost pri jedi, ješčnost, upoštevanje reda v času obroka, kaj ima rad in česa ne mara, koliko poje, kakšen je otrokov komentar, zakaj česa noče jesti ...
- ▶ prehodi med aktivnostmi, pripravlanje in pospravljanje, izvajanje dogovorjenih nalog
- ▶ bivanje na prostem
- ▶ počitek – koliko in kakšen počitek potrebuje, kako hitro zaspi, kako dolgo spi, kakšno vrsto umirjanja potrebuje, kakšne dejavnosti mu ponudimo, če ne spi ...
- ▶ popoldanske aktivnosti – počutje v popoldanskem času, vključevanje v igro in dejavnosti ...
- ▶ jutranje / popoldansko združevanje

1.1.2 – Odnosi z otroki

- ▶ navezovanje stikov
- ▶ vključenost v skupino
- ▶ odnos do otrok (se jih boji, odklanja, je nesiguren ...)
- ▶ kako ga sprejemajo otroci (vrstniki, starejši, mlajši)
- ▶ reševanje konfliktov
- ▶ postavljanje zase
- ▶ prijateljstva

- ▶ splošna klima v oddelku
- ▶ posebni izzivi v skupini, težave in kako pristopamo (npr. pojav grizenja, izločevanje v skupini deklic, pretepanje ...)
- ▶ prosocialno vedenje (izrazi sočutje, pristopi k drugim, ki so v stiski, deli veselje z nekom, ki se veseli, pomaga, deli kaj z drugim, da komu kaj svojega, se izmenjuje, počaka na vrsto ...)

1.1.3 – Igra

- ▶ spoznavne vrste igre (funkcijska, konstrukcijska, simbolna ...)
- ▶ socialne vrste igre (opazovalna igra, samostojna igra, vzporedna igra, asociativna igra, sodelovalna igra)
- ▶ kako je pri igri samoiniciativen
- ▶ kakšne igre izbira, vloge v igri, katere igre in igrače ima najraje
- ▶ pobude v igri in vključevanje v igro: kako pogosto je pobudnik igre in kako uspe za svoje ideje navdušiti druge; kako se odziva na pobude drugih in vabila v igro; kako se uspe vključiti v igro, ki že poteka; kako mu uspeva reševanje konfliktov v igri
- ▶ vztrajnost v igri
- ▶ igre s pravili, razumevanje in upoštevanje pravil

1.1.4 – Odnosi z odraslimi

- ▶ navezovanje stikov
- ▶ navezanost na vzg. in pom. vzg.
- ▶ odzivanje na druge odrasle osebe
- ▶ poslušanje, upoštevanje navodil, odzivanje na pobude (sodelovanje – nasprotovanje)
- ▶ odzivanje na vzgojne pristope, na pohvalo in grajo
- ▶ dovtetnost za tolažbo
- ▶ lastni občutki in čustva do otroka (npr. nesigurnost pri ravnanju / občutek, da ga otrok odklanja ali da

je posebej navezan nanj / stiska zaradi težav pri jutranjem sprejemu ...)

- ▶ individualna pozornost – kako pogosto jo išče, koliko in v kakšnih situacijah je je deležen in kako se odziva (npr. pri previjanju, pogovor o knjigi, jutranji sprejem, pred odhodom domov ...)

1.1.5 - Počutje otroka, doživljanje in izražanje čustev, temperament in osebnost

- ▶ prevladujoče razpoloženje
- ▶ pogosti čustveni odzivi, čustveno reagiranje, značilno za posamezne situacije
 - ◆ česa se veseli, česa se boji, kaj ga razjezi, vznemiri; kaj ima rad, odklanja; kdaj joče; kdaj je nesproščen, nesiguren; kdaj je zadovoljen s sabo ...
 - ◆ temeljna čustva: veselje, zanimanje, presenečenje, strah, jeza, žalost, gnus
 - ◆ čustva, povezana z doživljanjem sebe: sram, zadrega, krivda, zavidanje, ponos
- ▶ izražanje čustev
 - ◆ intenzivnost, močno / šibko izražanje
 - ◆ samournavnanje čustev, razvoj nadzora nad čustvenim izražanjem
 - ◆ sposobnost pomirjenja
 - ◆ kako se odzivamo na otrokovo izražanje čustev
- ▶ odzivanje na nove dražljaje (interes, umikanje), odprtost za izkušnje
- ▶ stopnja aktivnosti (bolj umirjen oz. bolj energičen)
- ▶ prilagodljivost, prilagajanje na spremembe
- ▶ samozavest, samopodoba
- ▶ izražanje in razumevanje humorja

1.1.6 - Govorni razvoj, besedno razumevanje in izražanje

- ▶ neformalna raba govora, govor v različnih situacijah (igra, dejavnosti, z odraslimi, otroki, pred skupino ...)
- ▶ kako se vključuje v pogovor, govori spontano ali odgovarja le, če ga kaj vprašamo
- ▶ besedišče (količina in kakovost besed)
- ▶ razumevanje govora drugih
- ▶ razumljivost otrokovega govora
- ▶ pripovedovanje ob knjigah, slikah
- ▶ izgovarjava, kako artikulira posamezne glasove
- ▶ ali govori tiho, naglas
- ▶ dolžina in slovnična ustreznost stavkov
- ▶ ali pripoveduje o preteklih dogodkih, prihodnosti ...
- ▶ neverbalna komunikacija (uskaljenost z govorom, nadomestilo za govor ...)
- ▶ posebnosti v govoru (področja govora, kjer smo opazili posebnosti)
- ▶ V pomoč lahko zloženka Kako govori in poslušaj vaš otrok

1.1.7 - Sodelovanje v dejavnostih

- ▶ ali se rad vključuje v ponujene dejavnosti ali potrebuje dodatne spodbude, kako ga motiviramo,
- ▶ vztrajnost, koncentracija – ali se lahko osredotoči na neko dejavnost, vztraja, dokonča začetno dejavnost
- ▶ interesi, dejavnosti, ki jih ima posebej rad in na katerih je dober
- ▶ katere dejavnosti in igre odklanja, jih ne zmore (je neuspešen)
- ▶ razumevanje navodil, potreba po dodatnih obrazložitvah
- ▶ pristopi k »raziskovanju« in ustvarjanju

► domiselnost, samoiniciativnost

Predstavimo nekaj konkretnih dejavnosti v zadnjem obdobju – kako ga je zanimalo, kako mu je šlo, pokažemo kakšen izdelek, fotografijo ... Preko dejavnosti se dotaknemo razvoja in napredka po področjih.

► jezik

- ◆ ali se zanima za knjige, slikanice, govornjene pripovedi, dramatizacije
- ◆ ali si zapomni pesmice, obnovi krajše zgodbe
- ◆ jezikovne igrice, uganke, rime
- ◆ predbralne in predpisalne sposobnosti (porajajoča se pismenost)
- ◆ besedna ustvarjalnost otroka

► matematika, narava, družba (dojemanje, spoznavni razvoj)

- ◆ kako je z njegovimi predstavami in pojmi – barve, oblike, količine, velikostni odnosi, prostorski pojmi, združevanje predmetov po podobnosti, števila
- ◆ splošna poučenost (npr. veliko ve o ..., poznavanje tega in tega je nekoliko manjše, ima pa veliko zanimanje za ...)
- ◆ razumevanje in vključevanje v pogovore o različnih temah
- ◆ postavljanje vprašanj in iskanje odgovorov
- ◆ ustvarjalne zamisli, ideje, izvirne rešitve

► gibanje (gibalni razvoj)

- ◆ kako sodeluje pri usmerjenih gibalnih dejavnostih
- ◆ naravne oblike gibanja – razvoj, napredek, izzivi (hoja, tek, poskoki ...)
- ◆ usvajanje novih gibalnih nalog, iger, športnih dejavnosti ...
- ◆ usklajenost gibanja, hitrost reagiranja, moč, spretnost, ravnotežje, gibljivost
- ◆ fina motorika (stranskost, spretnost pri uporabi orodij, pisal ...)

► umetnost

- ◆ doživaljne umetnosti, doživaljne in spoznavanje umetniških del
- ◆ umetniško izražanje, ustvarjalnost
- ◆ pozornost in slušna občutljivost za zvok, glasbo, odzivanje na glasbo (ga pritegne, se vključi, se odzove z gibanjem oz. usmerjeno pozornostjo ...)
- ◆ interes do posameznih oblik glasbenega izražanja
- ◆ vzpostavljanje odnosov in sodelovanje pri glasbeni komunikaciji z otroki in odraslimi
- ◆ raven glasbenih sposobnosti in spretnosti
- ◆ dojemanje in prezentiranje preprostih ritmov
- ◆ katere izštevance in pesmi spoznavamo v skupini in kako mu gre
- ◆ likovno izražanje (prikaz konkretnih izdelkov)
- ◆ razvoj risbe (čeečkanje, simbolna stopnja risanje – oblike imajo pomen, razvoj risanja človeške figure ...)
- ◆ plesno izražanje (plesi v krogu, izrazne plesno-gibalne dejavnosti)
- ◆ dramske dejavnosti
- ◆ lutke – odzivanje, lastno animiranje
- ◆ predstave: odzivanje, vživiljanje, sodelovanje ...
- ◆ AV-medijske dejavnosti (fotografije, film, animirani film, računalniški programi)
- ◆ specifične umetniške sposobnosti in nadarjenosti

1.1.8 - Vprašanja za starše

- ◆ Kakšno je njihovo mnenje o otrokovem počutju in bivanju v vrtcu? Ali gre otrok rad v vrtec? Ali rad pripoveduje o vrtcu?
- ◆ Kakšno je njihovo mnenje o otrokovem razvoju? Katera močna področja ugotavljajo pri otroku? Na katerih področjih otrok potrebuje dodatne spodbude?
- ◆ Kaj jim je v vrtcu všeč in česa si še želijo? Kaj jim je posebej pomembno? Damo jim možnost, da izrazijo skrb, strahove, dvome ...

8 - Osnovna pravila, napotki, usmeritve

► Zaupnost.

- ◆ Kar nam starši povedo o otroku, sebi in družini nikakor in nikdar ne sme biti predmet pogovora z znanci oziroma celo drugimi starši.
- ◆ O tem se ne pogovarjamo niti z ostalimi delavci vrtca, razen s sodelavci, ki delajo z otrokom in je to pomembno z vidika dela. V posebnih primerih se pogovorimo z ravnateljico, pomočnico ravnateljice, svetovalno delavko, organizatorico prehrane in zdravstveno higienskega režima ali vzgojiteljico za dodatno pomoč.
- ◆ Če starši posebej prosijo za zaupnost, to upoštevamo, razen v primerih, ko gre za nasilje, zaščito otroka, varovanje koristi otroka.

► Poudarek na pozitivnem (močna področja otroka, napredek, kaj ga veseli ...).

- ◆ Ne gre za prikazovanje skozi »rožnata očala«, vendar, če znamo videti otrokove prednosti in staršu izpostavimo predvsem pozitivno, bo dobil občutek, da smo do otroka pozitivno naravnani in mu naklonjeni in to je za starša bistveno.
- ◆ Iskanje in spodbujanje otrokovih močnih področij naj bo ena naših najpomembnejših skupnih nalog vzgojiteljev in staršev, vrednost tega za otroka je neprecenljiva.

► Konkretni primeri nasproti posploševanju in optimizem glede napredka.

- ◆ Ne posplošujemo in opredeljujemo negativne lastnosti otroka, temveč opišemo odzive, vedenje, pogostost in to ne kot nekaj nesprejemljivega, temveč izrazimo optimizem glede napredka v prihodnosti, poudarimo, da so razlike v poteku razvoja nekaj normalnega, poiščimo pozitivno v negativnem (npr. močna volja, energija). Tudi pozitivne izjave podkrepimo s konkretnimi primeri.

► Posebna pozornost pri primerjanju.

- ◆ V ospredju naj bo primerjanje otroka s samim seboj, zaznavanje sprememb in napredka v razvoju.
- ◆ Primerjanju znotraj skupine (oziroma na splošno glede otrok iste starosti) se ne moremo povsem izogniti, staršem je lahko to dragocena informacija, zelo pomemben pa je način.
- ◆ Poudarimo, da so razlike v razvoju in različni potek razvoja nekaj normalnega, da pa je dobro, da smo skupaj pozorni na področja, kjer bi bile dobrodošle dodatne spodbude.
- ◆ Primerjavo staršu omogočimo preko tega, da predstavimo splošne cilje v skupini in izpostavimo, kjer je večje odstopanje za njihovega otroka.

Npr. namesto – pri oblačenju ni tako samostojen kot vrstniki / v skrbi zase zaostaja za vrstniki, raje – Glede oblačenja in skrbi za svoja oblačila v skupini sedaj že pričakujemo precejšnjo samostojnost. Miha potrebuje še kar veliko spodbud in pomoči. V izziv nam je ponuditi pravo mero in vrsto pomoči, da bomo ustrezno spodbudili razvoj samostojnosti, da pa hkrati ne bi to predstavljalo zanj prevelike stiske. Kako pa je s tem doma, kako postopate ... ?

► Strokovnost, prijaznost, odkrita in pristna komunikacija

- ◆ Ne ohranjamo pozicije na strokovnem piedestalu, kot strokovnjaki, ki vse vemo in se nikoli ne smemo zmotiti. Lahko izrazimo, da iščemo rešitve, se sprašujemo o najboljšem ustreznem pristopu, in razgovor s starši vidimo kot pomemben prispevek k temu.

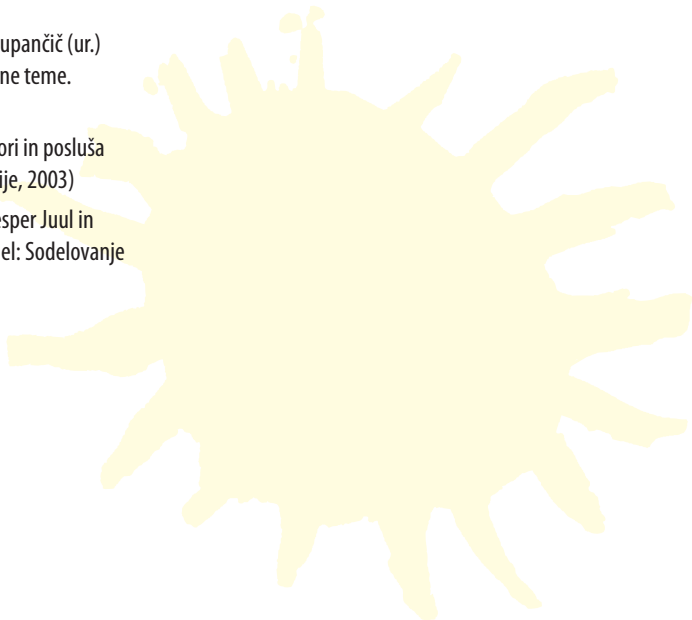
► Pogled na starše, ki je v pomoč pri kakovostni komunikaciji z njimi

- ◆ Starši so na istem bregu kot mi.
- ◆ Naša skupna točka je, da se otrok v vrtcu dobro počuti in razvija.
- ◆ Starši ne iščejo naših napak, ampak jim gre za njihovega otroka.

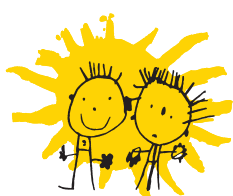
- ◆ Starši imajo včasih drugačno mnenje, kar ni nič narobe.
- ◆ Starši lahko izrazijo svoje želje in pričakovanja, mi pa postavimo svoje meje.
- ◆ "Naporni" starši so nam v izziv. Kaj lahko naredimo, da izboljšamo komunikacijo z njimi?

9 - Literatura, ki je lahko v pomoč pri pripravi na pogovore

- ▶ Kurikulum za vrtce
- ▶ Ljubica Marjanovič Umek in Maja Zupančič (ur.) (2009). Razvojna psihologija. Znanstvenraziskovalni inštitut FF
- ▶ Ljubica Marjanovič Umek in Maja Zupančič (ur.) (2011). Razvojna psihologija: Izbrane teme. Znanstvena založba FF
- ▶ Zloženska: Ali vas zanima, kako govori in posluša vaš otrok? (Skupnost vrtcev Slovenije, 2003)
- ▶ Od poslušnosti do odgovornosti (Jesper Juul in Helle Jensen, Didakta, 2009) – 4. del: Sodelovanje s starši, Pogovor

Za strokovni pregled gradiva, nasvete in spodbude se zahvaljujemo dr. Ljubici Marjanovič Umek.

Vrtec
sentvid

Ulica pregnancyev 6
1210 Ljubljana

www.vrtecsentvid.si